

О.М. Варипасв, канд. філос. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)
Н.І. Гіренко, асп. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСВІТА ЯК УНІВЕРСАЛЬНИЙ ІНДИКАТОР ЯКОСТІ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Утворення в кінці ХХ ст. незалежної Української держави спричинило вихід української нації на новий рівень самоорганізації. З огляду на процеси державотворення, логічним є зосередження уваги вітчизняними науковцями на проблематиці освіти. Адже можна повною мірою однозначно стверджувати, що людська освіта є єдиним універсальним індикатором визначення стану рівня розвитку, а головне, ефективності функціонування усієї системи суспільних відносин, влади, дії соціальних інститутів, громадянських основ буття. Саме освіта формує інтелектуальний потенціал нації, закладає основи її самостійності й здатності до функціонування в умовах міжнародної конкуренції.

Проблеми освіти є об'єктом наукових розробок багатьох суспільствознавчих дисциплін. Так, проводяться досить масштабні емпіричні дослідження, спрямовані на виявлення найбільш загальних тенденцій і закономірностей, що характеризують сьогодишню освітню систему. Це роботи В.А. Жадько, П.О. Бідзіля, А.І. Кузьмінського, О.В. Грабовського.

Нами виділено кілька значимих тенденцій у сфері освіти. По-перше, це зміна основної парадигми освіти, яка пов'язана зі зміною типів соціокультурного розвитку. По-друге – рух української освіти в напрямку інтеграції у світову. Третя тенденція полягає в адаптації системи освіти до вимог ринкової економіки. Нехтування цими тенденціями може призвести до того, що якщо державою не будуть вжиті заходи для розвитку високих технологій, науки й культури, освіти, які повинні дати поштовх розвитку суспільства, то країна буде лише переходити від однієї кризи до іншої.

У зв'язку із цим дослідження ціннісних пріоритетів сучасної української освіти набуває особливої актуальності. Від рівня освіти безпосередньо залежить якість трудових ресурсів, а отже, і стан економіки в цілому. Саме тому в підвищенні якості вищої освіти зацікавлені студенти як споживачі освітніх послуг.

Тому, з метою виявлення відношення студентів до завдань освітнього процесу у вузі, на протязі 2015–2016 навчального року було проведено анкетування серед студентів Харківського державного університету харчування та торгівлі.

Рис. Пріоритетні завдання сучасної освіти

У результаті проведеного анкетування були виявлені суб'єктивні чинники пріоритетності освітнього процесу:

- по-перше, мотивація має бути адекватною сучасному соціальному замовленню;

- по-друге, необхідне розвинуте критичне мислення, що забезпечить творчу активність студента, гармонічний розвиток та його об'єктивну самооцінку в процесі оволодіння професією.

Завдання освітньої системи, у розглянутому контексті, зводяться до наступного:

- історично безперервна трансляція й закріплення найбільш важливих цінностей національного соціуму, що обумовлюють корінні підстави його ментальності;

- збагачення ментальних властивостей соціуму загальнолюдськими духовно-моральними цінностями, але при безумовному збереженні самобутності локальних соціумів;

- у необхідних випадках – корекція й перетворення ціннісних орієнтирів.

В умовах модернізації українського суспільства система освіти є однією із провідних факторів його трансформації й розвитку. Тому напрямок реформування освіти необхідно визначати з урахуванням соціальних і економічних змін у країні.

Для цього слід формувати освітню систему, адекватну потребам та інтересам особистості, з одного боку, і вимогам державних, суспільних інтересів, з іншої. Саме тоді будуть створені найбільш сприятливі умови для досягнення мети вищої освіти та підвищення її загальної якості.